

ἀπάσης σχεδὸν τῆς χερσονήσου ἐκείνης καὶ ἡπείλησαν ἀπὸ τῶν Πυρηναίων τὴν Γαλατίαν καὶ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην· πρὸς ἀνατολὰς δὲ διαπεράσαντες τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Ὡξεῖον ἀφίκοντο μέχρι τῶν συνόρων τοῦ σινικοῦ κράτους. Τί ἔπραττεν δὲ Ἱουστινιανὸς ἐνώπιον τῆς κολοσσιαίας ταύτης δυνάμεως, ἣτις περιζόσσα πανταχόθεν τὸν χριστιανικὸν κόσμον δὲν εἶχε κατὰ τὸ φαινόμενον εἰμὴ νὰ ἀπλώῃ τὸν βραχίονας αὐτῆς ἵνα καταβάλῃ τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Θράκην καὶ προτείνῃ ἐκεῖθεν τὴν δεξιὰν πρὸς τὸν ἐκ Γαλατίας ἐπερχομένους στρατοὺς αὐτῆς; Ὁ Ἱουστινιανὸς οὐ μόνον οὐδὲν ἔπραξεν ἵνα ἀναχαιτίσῃ τὸν ἀκατάσχετον ἐκείνον χείμαρρον ἀλλὰ καὶ κατησώτευσε τὰς κυβερνητικὰς τοῦ κχάτους δυνάμεις εἰς ἀνόσιον ἐμφύλιον ἄγῶνα καὶ ἐπὶ τέλους δεινοτάτην προεκάλεσεν ἀναρχίαν. Καὶ ὅμως τοσαύτη ἥτο τὴν ἡθικὴν δύναμις τοῦ ἀνατολικοῦ χριστιανισμοῦ ὥστε, καίτοι κατατρυχόμενος ὑπὸ τοιούτων καὶ τοσούτων ἐσωτερικῶν συμφορῶν, ἥδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὰς ἐφόδους τοῦ ἴσλαμισμοῦ, οὕτως, μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ ἐμφυλίου ἐκείνου ἡμῶν σάλου, εὑρέθη ἔχων ὡς πρὸς τὸ χριστιανικὸν τῆς ἀνατολῆς κράτος τὰ αὐτὰ οἷα καὶ πρότερον σύνορα. Ἀλλ' ἴστορήσωμεν καθ' ἔκαστα τὰ γεγονότα.

Μετὰ τὸν πολυειδῶς θλιβερὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ Ἡρακλείου ἔτερος στρατηγός, ὁνόματι Μαριανός, κατέστρεψεν ἔτι τὸν ἀραβικὸν στρατὸν ὑπὸ τοῦ Μαϊούμα ἀγόμενον· ἀλλὰ τῷ 708 Μωσεμᾶς δὲ ἀδελφὸς τοῦ καλίφου Οὐαλίδ, ἐκδικούμενος τὴν ἡτταν ἐκείνην, πολιορκεῖ τὰ ἐν Καππαδοκίᾳ Τύανα καὶ κυριεύει τὴν πόλιν ταύτην μετὰ πεισματώδη ἀντίστασιν. Τινὲς μάλιστα βεβαιοῦσιν ὅτι τῷ 709 δὲ Μωσεμᾶς διεπέρασεν εἰς τὴν Θράκην μετὰ 80.000 Ἄραβων καὶ ὅτι δὲ Σουλεϊμάν, ἔτερος τοῦ καλίφου ἀδελφός, ἐπῆλθεν εἰς τὰ παράλια ἐκείνα μετὰ στόλου, ἀμφότεροι δὲ κατετροπώθησαν. Ἀλλοι ὅμως λέγουσιν ἀπλῶς ὅτι, μετὰ τὴν τῶν Τυάνων ἀλωσιν, ὀλίγοι τινὲς Ἄραβες ἐτόλμησαν νὰ προελάσωσι μέχρι Χρυσοπόλεως· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πιθανώτερον, τὰ δὲ περὶ Μωσεμᾶ καὶ Σουλεϊμάν θρυλούμενα φαίνονται μᾶλλον ἀπλῇ προχρονολόγησις τῶν μετὰ τὴν δικταείαν γενομένων, περὶ ὧν μετ' ὀλίγον θέλομεν διμιλήσει. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τῷ 710 οἱ Ἄραβες ἐξηκολούθησαν τὰς εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν ἐπιδρομὰς αὐτῶν, δὲ δὲ Ἱουστινιανός, ἀντὶ νὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὸ νὰ ἀποκρύψῃ τὸν πολεμίους τούτους, ἐπεχείρησε μεγάλην τινὰ ἐσωτερικὴν στρατείαν, ἣτις ἔμελλε νὰ ἐπαγάγῃ τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ.

Τφόντι δὲ Ἱουστινιανός, πάντα τὰ λοιπὰ δεύτερα τιθέμενος, ἐμελέτα πρὸ καιροῦ πῶς δύναται φοβερώτερον νὰ ἐκδικηθῇ τὴν πόλιν τῆς Χερσῶνος, ἣτις, ἐπὶ τῆς ἐξοίριας τοῦ, δχι μόνον δὲν ἐπείσθη νὰ συνδράμῃ αὐτὸν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς βασιλείας, ἀλλ' ἡθέλησε καὶ νὰ παραδόσῃ εἰς τὸν Ἀψύμαρον. Ὅθεν τῷ 710 συγκροτήσας στόλον πολυάριθμον ἐξαπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον μετὰ στρατοῦ 100.000 ἀνδρῶν, ὡς βεβαιοῦσιν, ὑπὸ ἡγεμόνα Στέφανον τὸν Ἀσρικτόν, ἐπιτετραμμένον νὰ σφάξῃ ὅλους τοὺς κατοίκους οὐ μόνον τῆς Χερσῶνος, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν αὐτόθι ἐλληνίδων πόλεων, διότι οὐδεμία ἔξι αὐτῶν, ὡς φαίνεται, εἶχε δεῖξει προθυμίαν ὑπὲρ αὐτοῦ δῆλοτε. Ἀλλ' οἱ ἀναλαβόντες τὴν θηριώδη ταύτην ἐντολὴν ἀνθρώποι, δσφ δῖξια σκεύη καὶ ἄν ἡσαν τοιούτου κυβερνήτου, ἐδίστασαν νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτὴν κατὰ γράμμα. Οἱ κυριώτατοι τῶν κατοίκων ἐθανατώθησαν διὰ βασάγων οἰκτρῶν· εἰς τοὺς πλείστους δμῶς ἐδόθη καιρὸς νὰ φύγωσι, καὶ πλὴν τούτου οἱ δήμιοι ἐφείσθησαν τῶν νηπίων. Τότε δὲ Ἱουστινιανός, μαθὼν τὴν ἀτελή ταύτην τιμωρίαν, ἐξεμάνη καὶ διέταξε τὸν στρατηγὸν Στέφανον, παραλαβὼν τὰ διασωθέντα μειράκια, νὰ προσέλθῃ ἀμέσως εἰς

